

INNOVATION IQTISODIYOT

Ilmiy-amaliy elektron jurnal

2026

№4

ИННОВАЦИОННАЯ ЭКОНОМИКА

Научно-практический электронный журнал

INNOVATIVE ECONOMY

Scientific and practical electronic journal

Indexlanadigan bazalar: Google Scholar

Crossref

OpenAIRE

CYBERLENIKA

INNOVATION IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY
ELEKTRON JURNAL

4-jild
4-son
Aprel, 2026

April, 2026
Volume 4
Number 4

ИННОВАЦИОННАЯ
ЭКОНОМИКА
Научно-практический
электронный журнал

INNOVATIVE ECONOMY
Electronic scientific and
practical journal

INNOVATSION IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY ELEKTRON JURNAL

ISSN: 3030-315X

ojs.kstu.uz

Muassis:

Qarshi davlat texnika universiteti

Tahririyat Kengashi raisi:

R.X.Ergashev, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Tahririyat Kengashi raisi o‘rinbosari:

S.N.Xamrayeva, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Mas’ul muharrir:

N.A.Ochilova, PhD, dotsent

Texnik muharrir:

S.J.Qulmurotov

Jurnal har oyda bir marotaba elektron shaklda jurnalning rasmiy sayti orqali nashr etiladi.

Tahririyat manzili:

180100, Qarshi shahri, Mustaqillik ko‘chasi 225-uy Tel.:

+998 (75) 221 09 23

+998 (93) 902 72 63

Faks: +998 (75) 221 1395

innoeconomic@kstu.uz

“Innovatsion iqtisodiyot” ilmiy - amaliy elektron jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi **Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2025-yil 5-apreldagi 369-sonli qarori** bilan milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan.

Jurnalda quyidagi ruknlar asosida maqolalar nashr etiladi:

1. Nazariya va metodologiya
2. Raqamli iqtisodiyot
3. Mintaqa va tarmoqlar iqtisodiyoti
4. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik
5. Inson kapitali iqtisodiyoti
6. Menejment va marketing
7. Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
8. Moliya, kredit va investitsiya
9. Ekonometrika va statistika
10. Xizmat ko‘rsatish va turizm sohasi

TAHRIRIYAT KENGASHI:

Tahririyat Kengashining xalqaro a'zolari:

Ovchinnikov Viktor Nikolayevich - i.f.d., professor, akademik (Janubiy Federal Universitet, Rossiya)

Solodovnikov Sergiy Yurevich - i.f.d., professor (Belorussiya milliy texnika universiteti)

Sidorov Viktor Aleksandrovich - i.f.d., professor, (Kuban davlat universiteti)

Shevchenko Igor Viktorovich - i.f.d., professor (Kuban davlat universiteti, Rossiya)

Kusainov Xalel Xaymullievich - i.f.d., professor, akademik (Qozog‘iston Respublikasi Milliy fanlar akademiyasi)

Samandarzoda Iskandar Hakim - Iqtisodiyot fanlari doktori (Sh.Shotemur nomidagi Tojikiston agrar universiteti)

Gibadullin Artur Arturovich - i.f.n. dotsent (Milliy tadqiqot universiteti, Moskva energetika instituti, Rossiya)

Sergey Aleksandrovich Voynash - ilmiy xodim (P.Lumumbi nomidagi Rossiya xalqlar do‘stligi universiteti)

Valentina Nikolayevna Pulyayeva - iqtisod fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya Federatsiyasi hukumati qoshidagi Moliya universiteti)

Dmitriy Evgenievich Morkovkin, iqtisod fanlari nomzodi, dotsent (Moliya universiteti, Rossiya Federatsiyasi hukumati)

Sadriddinov Manuchehr Islomiddinovich - i.f.d., professor, (Tojikiston Respublikasi Milliy fanlar Akademiyasi)

Perskaya Viktoriya Vadimovna - i.f.d., professor, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)

Molchanov Igor Nikolayevich - i.f.d., professor, (Lomonosov nomidagi Moskva davlat universiteti)

Basova Mariya Mixaylovna - i.f.d., professor, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)

Aleksandr Leonidovich Chupin, iqtisod fanlari nomzodi (P.Lumumbi nomidagi Rossiya xalqlar do‘stligi universiteti)

Nezamaykin Valeriy Nikolayevich - i.f.d., professor, (Rossiya davlat gumanitar universiteti)

Nikonorova Alla Vladimirovna - i.f.n., dotsent, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)

Dmitriyeva Olga Aleksandrovna - i.f.n., dotsent, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)

Shvets Yuriy Yuryevich - i.f.n., dotsent, (Rossiya Fanlar akademiyasining Nazorat fanlari instituti)

Kolosova Yelena Valeryevna - i.f.n., dotsent, (Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti)

Tahririyat Kengashi a'zolari:

Gulyamov Saidaxror Saidaxmedovich - i.f.d., professor, akademik

Pardayev Mamayunus Qarshiboyevich - i.f.d., professor

Navruz-zoda Baxtiyor Negmatovich - i.f.d., professor

Xatamov Ochildi Qurbonovich - i.f.d., professor

Fayziyeva Shirin Shodmonovna - i.f.n., professor

Jumayeva Gulrux Jo‘raqulovna - i.f.n., professor

Egamberdiyeva Salima Raimovna - i.f.n., dotsent

Erkayeva Gulbahor Panjiyevna - i.f.n., professor

Yakubova Shamshinur Shuxratovna - i.f.d., (DSc) dotsent

Amirqulov Shuhrat Olimovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Samiyeva Gulnoza Toxirovna - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Aliqulov Azamat Tuyg‘unovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Aminov Fazlitdin Baxadirovich - i.f.n., dotsent

Xo‘jaqulova Nigora Rustamovna - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Turobov Sherzod Alisherovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Alimova Munisa Yulchiyevna - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Ergasheva Nasiba Raxmatullayevna - i.f.d., (DSc), dotsent

Boboqulov Sanjar Baxromkulovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Djalilov Raxmonkul Hamidovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Nomazov Baxrom Bobomurodovich - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Alimxanova Nigora Alimxanovna - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Jonuzokov Mirzabek Kulmamatovich - i.f.f.d. (PhD), dotsent

Muxammadiyeva Yulduz Yusupovna - i.f.f.d. (PhD)

Tursunova Aziza Xoshimovna - i.f.f.d. (PhD)

Xolliyev Sherali Baxtiyorovich - i.f.f.d. (PhD)

Panjiyev Samijon Aliqulovich - PhD, dotsent

ИННОВАЦИОННАЯ ЭКОНОМИКА

Научно-практический электронный журнал

ISSN: 3030-315X

ojs.kstu.uz

Учредитель:

**Каршинский государственный технический
университет**

Председатель редакционного совета:

Р.Х.Эргашев, доктор экономических наук, профессор

Заместитель председателя редакционного совета:

С.Н.Хамраева, доктор экономических наук,
профессор

Ответственный редактор:

Н.А.Очилова, PhD, доцент

Технический редактор:

С.Ж.Кулмуротов

Журнал издается один раз в месяц в
электронной форме и публикуется через
официальный сайт журнала.

Адрес редакции:

180100, г. Карши, ул. Мустакиллик, дом 225

Тел: +998 (75) 221 09 23

+998 (93) 902 72 63

Факс: +998 (75) 221 1395

E-mail: innoeconomic@kstu.uz

Научно-практический электронный журнал
«Инновационная экономика» включён в перечень
национальных научных изданий на основании
решения Президиума Высшей аттестационной
комиссии при Министерстве высшего образования,
науки и инноваций Республики Узбекистан от 5
апреля 2025 года № 369.

**В журнале публикуются статьи по
следующим рубрикам:**

1. Теория и методология
2. Цифровая экономика
3. Экономика регионов и отраслей
4. Малый бизнес и частное
предпринимательство
5. Экономика человеческого капитала
6. Менеджмент и маркетинг
7. Бухгалтерский учет, экономический анализ и
аудит
8. Финансы, кредит и инвестиции
9. Эконометрика и статистика
10. Сфера услуг и туризм

Редакционная коллегия:

Международные члены Совета редколлегии:

Овчинников Виктор Николаевич - д.э.н., профессор, академик
(Южный федеральный университет, Россия)

Солодовников Сергей Юрьевич - д.э.н., профессор
(Белорусский национальный технический университет)

Виктор Александрович Сидоров - д.э.н., профессор,
(Кубанский государственный университет)

Шевченко Игорь Викторович - д.э.н., профессор (Кубанский
государственный университет)

Кусаинов Халел Хаймуллович - д.э.н., профессор, академик
(НААН Республика Казахстан)

Самандарзода Искандар Хаким - д.э.н., профессор
(Таджикистанский аграрный университет им. Ш.
Шотемура)

Гибатуллин Артур Артурович - к.э.н., доцент
(Национальный исследовательский университет
«Московский энергетический институт»)

Войнаш Сергей Александрович - научный сотрудник
(Российского университета дружбы народов имени
П.Лумумби)

Пуляева Валентина Николаевна - к.э.н., доцент
(Финансовый университет при Правительстве РФ)

Морковкин Дмитрий Евгеньевич - к.э.н., доцент
(Финансовый университет Правительство РФ)

Садриддинов Манучехр Исламиддинович - д.э.н.,
профессор (Национальная академия наук Республики
Таджикистан)

Перская Виктория Вадимовна - д.э.н., профессор
(Финансовый университет при Правительстве РФ)

Молчанов Игорь Николаевич - д.э.н., профессор (Московский
государственный университет имени М.В. Ломоносова)

Басова Мария Михайловна - д.э.н., профессор
(Финансового университета Российской Федерации)

Чупин Александр Леонидович - к.э.н. (Российского
университета дружбы народов имени П. Лумумби)

Незаймакин Валерий Николаевич - д.э.н., профессор (РГТУ)

Никонорова Алла Владимировна - к.э.н., доцент
(Финансового университета Российской Федерации)

Дмитриева Ольга Александровна - к.э.н., доцент
(Финансового университета Российской Федерации)

Швец Юрий Юрьевич - к.э.н., доцент (Институт проблем
управления РАН)

Колосова Елена Валерьевна - к.э.н., доцент (Российский
экономический университет имени Г.В. Плеханова)

Члены Совета редколлегии:

Гулямов Саидхорр Саидхмедович - д.э.н., профессор,
академик

Пардаев Мамаюнус Каршибоевич - д.э.н., профессор

Навруз-зода Бахтиёр Негматович - д.э.н., профессор

Хатамов Очилди Курбанович - д.э.н., профессор

Файзиева Ширин Шодмоновна - к.э.н., профессор

Жумаева Гулрух Журакуловна - к.э.н., профессор

Эгамбердиева Салима Раимовна - к.э.н., доцент

Еркаева Гулбахор Панжиевна - к.э.н., профессор

Якубова Шамина Шухратовна - д.э.н., (DSc), доцент

Амиркулов Шухрат Олимович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Самиева Гулноза Тохировна - д.ф.э.наук., (PhD), доцент

Алигулов Азамат Туйгунович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Аминов Фазлитдин Бахадирович - к.э.н., доцент

Хужакулова Нигора Рустамовна - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Туробов Шерзод Алишерович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Алимова Муниса Юльчиевна - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Эрашьева Насиба Рахматуллаевна - д.э.н., (DSc), доцент

Бобокулов Санжар Бахромкулович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Джалилов Рахмонкул Хамидович - д.ф.э., (PhD), доцент

Номазов Бахром Бобомуродович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Алимханова Нигора Алимхановна - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Джанузакон Мирзабек Кулмаматович - д.ф.э.н., (PhD),
доцент

Мухаммадиева Юлдуз Юсуповна - д.ф.э.н., (PhD)

Турсунова Азиза Хошимовна - д.ф.э.н., (PhD)

Холлиев Шерали Бахтиёрович - д.ф.э.н., (PhD)

Панджиев Самиджон Аликулич - PhD, доцент

Mintaqa va tarmoqlar iqtisodiyoti
Economy of the region and industry
Экономика региона и отрасли

MINTAQADA YASHIL IQTISODIYOT TAMOIYILLARI ASOSIDA AHOLI DAROMADLARINI OSHIRISH

Nomazov Baxrom Bobomuradovich

INCREASING POPULATION INCOMES IN THE REGION BASED ON THE PRINCIPLES OF THE GREEN ECONOMY

Nomazov Baxrom Bobomuradovich

ПОВЫШЕНИЕ ДОХОДОВ НАСЕЛЕНИЯ В РЕГИОНЕ НА ОСНОВЕ ПРИНЦИПОВ ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКИ

Номазов Бахром Бобомурадович

Received: April 12, 2026 Revised: April 15, 2026 Accepted: April 19, 2026 Published: May 1, 2026

Annotatsiya. Ushbu maqolada O'zbekiston Respublikasi mintaqalarida yashil iqtisodiyot tamoyillari asosida aholi daromadlarini oshirishning iqtisodiy mexanizmlari ilmiy tadqiq etilgan. Statistika agentligi ma'lumotlariga ko'ra, 2024-yilda O'zbekiston aholisining umumiy daromadlari 896,3 trillion so'mni tashkil etib, real o'sish sur'ati 8,1 foizni ko'rsatdi; 2025-yil yakunlarida esa daromadlar 9,2 foiz real o'sdi, jon boshiga o'rtacha oylik daromad 2,5 mln so'mga etdi. Biroq hududlararo daromad tengsizligi kuchaymoqda: Toshkent shahri va Qoraqalpog'iston o'rtasidagi farq 2025-yilning III choragi oxirida 3,51 barobarga etdi. Yashil iqtisodiyot tamoyillari qayta tiklanuvchi energiya, "Quyoshli xonadon" dasturi, yashil tariflar, resurs tejash va ekologik sertifikatlash mintaqaviy daromadlar tengsizligini kamaytirish va aholi daromadlarini barqaror oshirishning samarali instrumentlari sifatida tahlil etildi.

Kalit so'zlar: yashil iqtisodiyot, aholi daromadlari, mintaqaviy tengsizlik, qayta tiklanuvchi energiya, yashil tariflar, "Quyoshli xonadon", daromadlar tarkibi, "O'zbekiston – 2030" strategiyasi.

Abstract. This article scientifically examines the economic mechanisms for increasing population incomes in the regions of the Republic of Uzbekistan based on the principles of the green economy. According to data from the Statistics Agency, in 2024 the total income of Uzbekistan's population amounted to 896.3 trillion soums, with a real growth rate of 8.1%; by the end of 2025, incomes grew by 9.2% in real terms, and the average monthly per capita income reached 2.5 million soums. However, interregional income inequality is increasing: the gap between Tashkent city and the Republic of Karakalpakstan reached 3.51 times by the end of the third quarter of 2025. The principles of the green economy—renewable energy, the "Solar Household" program, green tariffs, resource efficiency, and environmental certification—are analyzed as effective instruments for reducing regional income inequality and ensuring sustainable growth of population incomes.

Keywords: green economy, population income, regional inequality, renewable energy, green tariffs, "Solar Household," income structure, "Uzbekistan – 2030" strategy.

Аннотация. В данной статье научно исследуются экономические механизмы повышения доходов населения в регионах Республики Узбекистан на основе принципов зелёной экономики. По данным Агентства статистики, в 2024 году совокупные доходы населения Узбекистана составили 896,3 трлн сумов, при этом реальный темп роста достиг 8,1%; по итогам 2025 года доходы выросли на 9,2% в реальном выражении, а среднемесячный доход на душу населения достиг 2,5 млн сумов. Однако межрегиональное неравенство доходов усиливается: разрыв между городом Ташкентом и Республикой Каракалпакстан достиг 3,51 раза к концу III квартала 2025 года. Принципы зелёной экономики — возобновляемая энергетика, программа «Солнечный дом», зелёные тарифы, ресурсосбережение и экологическая сертификация — рассматриваются как эффективные инструменты снижения регионального неравенства доходов и обеспечения устойчивого роста доходов населения.

Ключевые слова: зелёная экономика, доходы населения, региональное неравенство, возобновляемая энергетика, зелёные тарифы, «Солнечный дом», структура доходов, стратегия «Узбекистан – 2030».

■ KIRISH

XXI asrda aholi daromadlarini oshirish va mintaqaviy iqtisodiy tengsizlikni kamaytirish barcha rivojlanayotgan mamlakatlar uchun eng dolzarb

vazifalardan biriga aylandi. Jahon banki tadqiqotlariga ko'ra, yashil iqtisodiyotga o'tish daromadlarga ikki tomondan ta'sir ko'rsatadi: bir tomondan ekologik texnologiyalarga investitsiyalar yangi ish o'rinlari va

daromad manbalari yaratadi, ikkinchi tomondan resurs tejash oilalar xarajatlarini kamaytiradi va sof daromadni oshiradi.^[1]

O'zbekistonda aholi daromadlari barqaror o'sish sur'atini ko'rsatmoqda. 2020-yilda aholining bir yillik umumiy daromadi 401,5 trillion so'm bo'lsa^[2], 2021-yilda 515,7 trillion so'mga^[3], 2022-yilda 634,8 trillion so'mga^[3], 2023-yilda 728,8 trillion so'mga^[4], 2024-yilda esa 896,3 trillion so'mga etdi.^[5] Biroq bu umumiy o'sish mintaqalar bo'yicha bir tekis taqsimlanmayapti.

2025-yilning III choragi yakunlariga ko'ra, hududlar kesimida daromadlarning eng yuqori ko'rsatkichi Toshkent shahri (52 mln 29 ming so'm jon boshiga yiliga) bo'lib, eng past ko'rsatkich Qoraqalpog'iston Respublikasi (14 mln 843 ming so'm)da qayd etildi.^[6] Bu farq 3,51 barobar mintaqaviy tengsizlikning strukturaviy ekanligini ko'rsatadi. Yashil iqtisodiyot tamoyillarini mintaqalarda joriy etish aynan ushbu tafovutni kamaytirish uchun yangi imkoniyatlar taqdim etadi.

2025-yilni "Atrof-muhitni asrash va yashil iqtisodiyot yili" deb e'lon qilinishi^[7] hamda 2025-yil 1-apreldan aholi va tadbirkorlik sub'ektlari uchun "yashil tariflar" joriy etilishi^[8] aholining quyosh energiyasidan orttirib davlatga sotishi orqali qo'shimcha daromad olishi imkoniyatini yaratdi. Bu siyosatning amaliy ahamiyati: daromad oshirish va ekologik barqarorlikni bir vaqtda ta'minlash.

Aholi daromadlarining o'sishi borgan sayin yashil iqtisodiyot omillariga bog'liq bo'lib bormoqda; resurs tejash va qayta tiklanuvchi energiya oilalar xarajatlarini kamaytiradi, hududiy tengsizlik esa yashil investitsiyalarning notekis taqsimlanishi bilan bog'liq.

"O'zbekiston – 2030" strategiyasida belgilangan YaIMni 200 milliard dollarga etkazish va kambag'allikni ikki barobarga kamaytirish maqsadlari^[9] faqat yashil o'sish modeli orqali barqaror bo'lishi mumkin.

■ TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda quyidagi ilmiy metodlar kompleks qo'llanildi: vaqt qatorlari (dinamik qator) tahlili, qiyosiy hududlararo tahlil, tarkibiy-ulush tahlili, indeks tahlili, SWOT tahlili hamda iqtisodiy-ekologik samaradorlikni baholash metodlari. Tadqiqot 2020-2025-yillarni qamrab oladi.

Aholi daromadlari tarkibini tahlil qilishda O'zbekiston milliy metodologiyasi qo'llanildi. Unga ko'ra umumiy daromad quyidagi komponentlardan tashkil topadi: mehnat faoliyatidan olingan daromadlar (yollanma ishchilar + o'zini o'zi band qilganlar), transfertlar (pul o'tkazmalari, pensiyalar, nafaqalar), mulkdan olingan daromadlar (foizlar, dividendlar) va shaxsiy iste'mol uchun o'zida ishlab chiqarilgan xizmatlar daromadlari. Yashil iqtisodiyot omillarining daromadlarga ta'sirini baholash uchun maxsus indikatorlar tizimi shakllantirilib, har bir yo'nalish bo'yicha miqdoriy va sifatli ko'rsatkichlar tahlil qilindi.

■ TAHLIL VA NATIJALAR

O'zbekistonda aholi daromadlari 2020-2025-yillar davomida izchil va sezilarli o'sish ko'rsatdi. 2024-yil yakunlarida umumiy daromadlar 896,3 trillion so'mni tashkil etib, 2023-yilga nisbatan real o'sish sur'ati 8,1 foizni tashkil etdi.^[5] 2025-yil yakunlari bo'yicha bu ko'rsatkich 9,2 foizga etdi; aholi jon boshiga o'rtacha oylik daromad oyiga 2,5 mln so'mga etdi.^[14]

1-jadval.

O'zbekistonda aholi daromadlarining asosiy ko'rsatkichlari dinamikasi³⁰

Ko'rsatkich	2020	2021	2022	2023	2024
Umumiy daromadlar (trln so'm)	401,5	515,7	634,8	728,8	896,3
Jon boshiga yillik daromad (mln so'm)	11,7	14,8	17,8	20,0	24,1
Jon boshiga oylik daromad (mln so'm)	~0,97	~1,23	~1,48	~1,67	2,0→2,1
Real o'sish sur'ati (%)	-	-	-	5,5%*	8,1%
Toshkent shahri (jon boshiga yillik, mln so'm)	-	-	-	40,1	60,6
Eng past hudud (mln so'm)	-	-	-	~15,5**	~16,85***
Hududlararo farq (barobar)	2,15	-	-	2,3	2,4

³⁰ [www.stat.uz](https://ojs.kstu.uz/index.php/ej) ma'lumotlari asosida muallif ishlanmasi.

<https://ojs.kstu.uz/index.php/ej>

Mintaqalar kesimida katta tafovut saqlanib kelmoqda. 2024-yil yakunida aholi jon boshiga daromadlarning eng yuqori real o'sishi Toshkent shahri (+15,4%), Navoiy (7,9%) va Toshkent (6,4%) viloyatlarida qayd etildi.^[13] Surxondaryo (0,2%), Namangan (0,5%) va Farg'ona (1,1%) viloyatlarida o'sish minimal bo'ldi. 2025-yilning III choragi yakunlarida Toshkent va Qoraqalpog'iston o'rtasidagi farq 3,51 barobarga etdi.^[6]

Alohida e'tiborga loyiq holat: 2025-yilning III choragida pul o'tkazmalari respublikadagi o'rtacha daromad o'sishining 8 foiz bandini tashkil etdi va 8 ta viloyatda daromadlar o'sishining yarmidan ko'pi pul o'tkazmalari hisobiga yuzaga keldi.^[6] Bu esa ichki yashil iqtisodiyot omillarini rivojlantirmasdan, faqat pul o'tkazmalariga tayanib qolishning xavfini ko'rsatmoqda.

Aholi daromadlari tarkibida mehnat faoliyatidan olingan daromadlar ulushi 2025-yilda 60,4 foizga tushdi (2024-yilda 62,8% edi).^[14] Bu o'zgarish strukturaviy siljishni ko'rsatadi: transfertlar (pul o'tkazmalari, nafaqalar, pensiyalar) ulushi 26% dan 29,6% gacha oshdi. Yollanma ishchilarning daromadlari 2024-yilda 19%, o'zini band qilganlarniki 15,9% oshdi.

Yashil iqtisodiyot omillarining daromadlarga hisssasi hali bevosita statistika tarkibida ajratib ko'rsatilmagan. Biroq 2025-yil "Quyoshli xonadon" dasturi bo'yicha 45381 uy xo'jaligiga 209,2 milliard so'm subsidiya to'langani^[12] hamda 2025-yil 1-apreldan quyosh energiyasini davlatga sotish uchun imtiyozli tariflar joriy etilgani bu omilning ahamiyatini yanada oshiradi.

2-jadval.

O'zbekiston aholisi daromadlari tarkibi va yashil omillar nisbati³¹

Daromad manbai	2025 III chorak ulushi (%)	O'zgarish (2024 ga nisbatan, f.b.)	Yashil omil bog'liqligi
Mustaqil bandlikdan	33,8%	↓ pasayish	O'rta (organik xo'jalik, yashil servis)
Yollanma ishchilar	26,1%	↑ +0,6 f.b.	Past (bevosita bog'liq emas)
Transfertlar (pul o'tkazmalari, nafaqalar)	30,2%	↑ +3,6 f.b.	Past (bilvosita)
Mulkdan olingan daromadlar	3,3%	barqaror	Yuqori (yashil energiya sertifikati)
Shaxsiy iste'mol uchun xizmatlar	6,6%	barqaror	O'rta (resurs tejash effekti)

Yashil iqtisodiyot orqali aholi daromadlarini oshirishning to'rtta asosiy yo'nalishi mavjud. Ularni alohida-alohida ko'rib chiqish maqsadga muvofiq.

Birinci yo'nalish: qayta tiklanuvchi energiyadan foydalanish va "Quyoshli xonadon" dasturi. 2021-yil Farmoni doirasida qayta tiklanuvchi energiya manbalarining ishlab chiqarish quvvatini 15 GVtga oshirish va ularning ulushini elektr energiyasi ishlab chiqarish umumiy hajmining 30 foizidan ko'prog'iga etkazish belgilangan.^[10] 2025-yil 1-apreldan aholi quyosh energiyasini davlatga imtiyozli tariflar bo'yicha sotish imkonini qo'lga kiritdi. Bu mexanizm aholining mulkdan olingan daromadlari ulushini oshirishning yashil yo'lidir. 2024-yilda 45381 uy xo'jaligiga 209,2 milliard so'm subsidiya to'landi.

Ikkinchi yo'nalish: mintaqalarda yashil ish o'rinlari yaratish. 2022-yil PQ-436-sonli Qaror doirasida iqtisodiyot tarmoqlarida yashil texnologiyalar, resurs tejovchi va chiqindisiz ishlab chiqarish texnologiyalarini joriy etish belgilandi.^[11] Bu texnologiyalar yangi ish o'rinlari yaratish bilan birga mavjud bandlarning mehnat

unumdorligi va daromadini oshiradi. Sanoat sohasida energiya samaradorligini kamida 20 foizga oshirish ham daromad tejash orqali sof foyda ko'rsatkichini yaxshilaydi.

Uchinchi yo'nalish: organik qishloq xo'jaligi va ekoturizm. Qishloq hududlarda organik sertifikatlangan mahsulotlar an'anaviy mahsulotlarga nisbatan 20-40 foizga yuqori narxda sotiladi. "Bir mahalla – bir mahsulot" dasturi doirasida 5145 ta mahalla ixtisoslashtirilib, tomorqa erlaridan yuqori rentabellikka ega mahsulotlar etishtirish yo'lga qo'yildi. Ekoturizm yo'nalishida "O'zbekiston – 2030" strategiyasida 30 ta turizm klasteri va turizm xizmatlari eksportini 5 milliard dollarga etkazish maqsadi belgilangan.

To'rtinchi yo'nalish: yashil infratuzilma investitsiyalari va mahalla rivojlanishi. 2025-yilda mahallalar infratuzilmasiga 1,6 milliard dollar ajratildi, jumladan 1,2 trillion so'm eng og'ir 300 ta mahallada suv nasoslari va quyosh panellari o'rnatishga berildi. Bu to'g'ridan-to'g'ri aholining energiya xarajatlarini kamaytiradi va sof daromadini oshiradi.

³¹ www.stat.uz ma'lumotlari asosida asosida muallif tomonidan tuzilgan.
<https://ojs.kstu.uz/index.php/ej>

O'zbekiston viloyatlarida aholi jon boshiga daromad ko'rsatkichlari³²

Viloyat / Hudud	Jon boshiga yillik daromad (2024, mln so'm)	Real o'sish (2024, %)	Daromad guruhi
Toshkent shahri	60,6	+15,4%	Yuqori
Navoiy viloyati	38,1	+7,9%	Yuqori
Buxoro viloyati	27,5	+2,4%	O'rta-yuqori
Toshkent viloyati	25,1 (2024)	+6,4%	O'rta-yuqori
Xorazm viloyati	23,4 (2024)	4,7%	O'rta
Qashqadaryo viloyati	~22,0 (tahm.)	+3,2%	O'rta
Samarqand viloyati	~20,0 (tahm.)	+5,3%	O'rta
Namangan viloyati	16,85	+0,5%	Past
Surxondaryo viloyati	17,88	+0,2%	Past
Qoraqalpog'iston Resp.	16,86	+2,4%	Past

Jadval ma'lumotlari ko'rsatadiki, eng past daromadli hududlar (Namangan, Surxondaryo, Qoraqalpog'iston) quyosh energiyasidan foydalanish, organik qishloq xo'jaligi va ekologik infratuzilma bo'yicha ham eng kam investitsiya qilingan mintaqalar bilan to'g'ri keladi. Bu korrelyatsiya yashil iqtisodiyot investitsiyalari va aholi daromadlari o'rtasidagi bog'liqlikni tasdiqlaydi.

Tadqiqot natijalari bir nechta muhim ilmiy xulosalarga zamin yaratadi.

Birinchidan, O'zbekistonda aholi daromadlarining o'sish sur'ati (2025-yilda real 9,2%) iqtisodiy rivojlanishning ijobiy tendensiyasini aks ettirsa-da, mintaqaviy tengsizlik muammosi strukturaviy bo'lib qolmoqda. Toshkent va Qoraqalpog'iston o'rtasidagi 3,51 barobarlik farq^[6] mahalliy yashil investitsiyalar va daromad yaratuvchi mexanizmlar notekis taqsimlanganligidan dalolat beradi. Bu farqni kamaytirish uchun yashil iqtisodiyot tamoyillarini past daromadli mintaqalarga maqsadli yo'naltirish zarur.

Ikkinchidan, 8 ta viloyatda daromadlar o'sishining yarmidan ko'pi pul o'tkazmalari hisobiga yuzaga kelgani mintaqaviy iqtisodiyotlarning xorijiy pul oqimlariga ortiqcha bog'liqligini ko'rsatadi. Yashil iqtisodiyot bu bog'liqlikni kamaytirish uchun ichki daromad manbalarini rivojlantiradi: organik mahsulotlar, quyosh energiyasidan daromad, yashil xizmatlar va ekologik turizm.

Uchinchidan, 2025-yil 1-apreldan joriy etilgan "yashil tariflar" aholining mulkdan olingan daromadlari ulushini oshirish imkonini berdi. Agar quyosh paneli o'rnatgan uy xo'jaligining ortiqcha energiyasini davlatga sotishi barqarorlashtirilib, kengaytirilsa, 2030-yilga borib 100 ming uy xo'jaligi uchun oyiga 100-300 ming so'mlik qo'shimcha daromad manbai shakllanishi mumkin. Bu hisob-kitob iqtisodchi B.Yusupov metodologiyasiga asoslangan.

To'rtinchidan, daromadlar tarkibida mehnat faoliyati ulushining 62,8% dan 60,4% ga tushishi va transfertlar ulushining 29,6% ga oshishi daromad tarkibining passivlashib borishi xavfini ko'rsatmoqda. Yashil iqtisodiyot bu tendensiyaga qarshi aktiv munosabat ko'rsatadi: organik fermerlik, yashil servis va qayta tiklanuvchi energiya xizmatlari mehnat faoliyatidan olingan daromadlar ulushini oshirishning yangi kanallarini ochadi.

Beshinchidan, xalqaro tajribaga murojaat qilinsa, Germaniya va Daniyada quyosh energiyasini shaxsiy iste'mol ortiqchasini tarmoqqa uzatish ("net metering") tizimi fermer va xususiy uy xo'jaliklarining daromadini yiliga o'rtaicha 15-25 foizga oshirgani qayd etilgan. O'zbekistonda ham shu yo'nalish engil sharoit bilan boshlangan; uni Surxondaryo, Namangan, Qoraqalpog'iston kabi past daromadli mintaqalarda maqsadli kengaytirish eng katta samaradorlik beradi.

³² www.stat.uz ma'lumotlari asosida asosida muallif tomonidan tuzilgan.

<https://ojs.kstu.uz/index.php/ej>

Oltinchidan, 2025-yil yakunlari bo'yicha Farg'ona viloyatida aholi jon boshiga daromadlarning real o'sishi 13,4 foizga etib, Qashqadaryo viloyatida 6,6 foiz bo'ldi. Farg'ona viloyatida bu yuqori ko'rsatkich asosan pul o'tkazmalari o'sishi bilan bog'liq (umumiy o'sishning 50%+ ulushida); Qashqadaryoda esa bandlik, qishloq xo'jaligi va yashil loyihalar sinergiyasi natijasida erishilganligi inobatga olinsa, ikkinchi model yashil ichki o'sish modeli barqarorroq ekanligi yaqqol ko'rinadi.

■ XULOSA VA TAKLIFLAR

Olib borilgan tadqiqot asosida quyidagi ilmiy va amaliy xulosalar shakllantirildi:

1. O'zbekistonda aholi umumiy daromatlari 2020-yildagi 401,5 trillion so'mdan 2024-yilda 896,3 trillion so'mga 2,2 barobarga ko'paydi. 2025-yil yakunlarida real o'sish 9,2 foizni tashkil etib, jon boshiga oylik daromad 2,5 mln so'mga etdi. Biroq Toshkent va Qoraqalpog'iston o'rtasidagi 3,51 barobarlik farq structural tengsizlikni ko'rsatmoqda.

2. Yashil iqtisodiyot tamoyillari aholining daromad tuzilmasini uzluksiz yangilash va mintaqaviy tengsizlikni kamaytirish uchun strategik instrument hisoblanadi. Qayta tiklanuvchi energiya (yashil tariflar, quyosh panellari), organik qishloq xo'jaligi va yashil servis uchta asosiy daromad oshirish kanali.

3. "Quyoshli xonadon" dasturining 45381 uy xo'jaligini qamrab olgani va 2025-yil apreldan yashil tariflar joriy etilishi yashil iqtisodiyot orqali aholi daromadini oshirishning amaliy mexanizmi ishlayotganini isbotlaydi. Bu mexanizmni past daromadli mintaqalarda (Surxondaryo, Namangan, Qoraqalpog'iston) maqsadli kengaytirish tengsizlikni kamaytiradi.

4. 8 ta viloyatda daromad o'sishining yarmidan ko'pi pul o'tkazmalariga bog'liq ekanligi mintaqaviy iqtisodiyotlarning sustlashuvi xavfini bildiradi. Yashil iqtisodiyot ichki daromad manbalarini rivojlantirib, bu bog'liqlikni pasaytiradi. [6]

5. Farg'ona viloyatida 13,4%, Qashqadaryo viloyatida 6,6% daromad o'sishi (2025-yil III chorak) ko'rsatadiki, sog'lom ichki iqtisodiyot va yashil loyihalar sinergiyasi pul o'tkazmalaridan mustaqil barqaror o'sish ta'minlash imkonini beradi.

Amaliy tavsiyalar sifatida quyidagilar taklif etiladi: (1) Surxondaryo, Namangan va Qoraqalpog'iston viloyatlarida quyosh paneli o'rnatish uchun ustuvor subsidiya va imtiyozli kredit dasturlari joriy etish; (2) "yashil tariflar" tizimini qishloq xo'jaligi kooperativlariga ham kengaytirish va ularning ortiqcha energiyasini sotishi uchun alohida tariflar belgilash; (3) har bir viloyat uchun «yashil daromad xaritasi»ni tuzib, mahsulot/xizmat bo'yicha ixtisoslashtirish strategiyasini ishlab chiqish; (4) aholi daromadlari statistikasida yashil omillardan olingan daromadlarni alohida kategoriya sifatida hisobga olish tizimini joriy etish; (5) organik mahsulotlar sertifikatlash va eksport qilish uchun qishloq mintaqalarida maxsus yashil klasterlar (agropark + yashil energiya + raqamli savdo platformasi) tashkil etish.

Muallif haqida / Сведения об авторе / Author details

Nomazov Baxrom Bobomuradovich Qarshi davlat texnika universiteti "Innovatsion iqtisodiyot" kafedrasida i.f.f.d., PhD, dotsenti / Номазов Бахром Бобомурадович доцент, доктор философии (PhD) по экономике, кафедра «Инновационная экономика», Каршинский государственный технический университет / Nomazov Baxrom Bobomuradovich Associate Professor, PhD in Economics, Department of Innovative Economy, Karshi State Technical University
E-mail: baxrom111984@gmail.com
ORCID: 0009-0002-7964-9162

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

[1] Jahon banki (2021). O'zbekiston: Farovon va inklyuziv kelajak sari. Washington, D.C.: Jahon banki. // documents1.worldbank.org/curated/en/099449406152214754

[2] O'zbekistonda aholi daromadlari oshdi. Kun.uz, 2025-yil 9-fevral. // <https://daryo.uz/2025/02/09/ozbekistonning-qaysi-hududlarida-aholi-koproq-daromad-olayotgani-malum-qilindi>

[3] O'zbekiston Respublikasi milliy Statistika qo'mitasi: Aholi umumiy daromadlari dinamikasi 2021–2022-yillar. // <https://stat.uz/uz/27-qo-mita-yangiliklar/24968>

[4] O'zbekistonda 2023-yilda aholi jon boshiga umumiy daromadlar. Gazeta.uz, 2024-yil. // <https://www.gazeta.uz/oz/2024/10/29/incomes/>

[5] 2024-yilda O'zbekiston aholisining umumiy daromadlari 896,3 trillion so'mni tashkil etdi. Daryo.uz, 2025-yil 1-fevral. // <https://daryo.uz/2025/02/01/2024-yilda-ozbekiston-aholisining-umumiy-daromadlari-8963-trillion-somni-tashkil-qildi>

[6] O'zbekistonda aholi daromadlarining o'sishi tezlashdi. Kun.uz, 2025-yil 28-oktabr. // <https://kun.uz/33661179>

[7] "O'zbekiston – 2030" strategiyasini "Atrof-muhitni asrash va yashil iqtisodiyot" yilida amalga oshirishga oid davlat dasturi to'g'risida (2025-yil 7-fevral). // <https://uza.uz/oz/posts/ozbekiston-2030-strategiyasini-atrof-muhitni-asrash-va-yashil-iqtisodiyot-yilida>

[8] Qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanishni kengaytirish va «yashil tarif»lar joriy etish (2025-yil 1-apreldan). "O'zbekiston – 2030" strategiyasini amalga oshirish dasturi, 20-band. // <https://www.tfqm.uz/oz/news/index.php?page=post&id=580>

[9] O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 12-sentabrdagi PF-158-sonli Farmoni. "O'zbekiston – 2030" strategiyasi. // <https://lex.uz/docs/-6600413>

[10] O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yildagi Farmoni. 2030-yilgacha O'zbekiston Respublikasining "yashil" iqtisodiyotga o'tishiga qaratilgan islohotlar samaradorligini oshirish bo'yicha chora-tadbirlar to'g'risida. // <https://president.uz/oz/lists/view/5805>

[11] O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 2-dekabrda PQ-436-sonli Qarori. 2030 yilgacha "yashil" iqtisodiyotga o'tish chora-tadbirlari to'g'risida. // <https://lex.uz/docs/-6303230>

[12] O'zbekistonda 2024-yilda aholining real daromadlari oshdi, biroq hududlararo farq ortdi. Gazeta.uz, 2025-yil 5-fevral. // <https://www.gazeta.uz/oz/2025/02/05/income/>

[13] Nomazov B. B. Barqaror ekologik iqtisodiyotni rivojlantirish sharoitida hududiy taraqqiyotning istiqbollari. "Qoraqalpog'iston iqtisodiyotini barqaror rivojlantirishda yashil iqtisodiyotning o'rni: mavjud muammolar va ularni hal etish yo'llari" mavzusida respublika miqyosidagi ilmiy-amaliy anjuman ilmiy maqolalar va tezislar to'plami. 2025-yil 15-oktyabr. 493-496 betlar.

[14] Nomazov B. B. Yashil investitsiyalarning istiqbolli holatlari va xavli taraflari. "Qoraqalpog'iston

iqtisodiyotini barqaror rivojlantirishda yashil iqtisodiyotning o'rni: mavjud muammolar va ularni hal etish yo'llari" mavzusida respublika miqyosidagi ilmiy-amaliy anjuman ilmiy maqolalar va tezislar to'plami. 2025-yil 15-oktyabr. 526-528 betlar.

[15] Nomazov B. Prospects for regional development under conditions of sustainable ecological economy. // International Conference on Artificial Intelligence and Applications (ICAIA). – 2026. – T. 1. – №. 2. – С. 197-199.

[16] Номазов Б. Значение процессов оцифровки в устойчивом экономическом развитии и их экологическая эффективность // Экономика и социум. – 2025. – №. 12-1 (139). – С. 813-819.

[17] Nomazov B. Yashil iqtisodiyotda raqamli texnologiyalarning roli va samarasi. Innovatsion iqtisodiyot jurnali. 2025-yil, maxsus son. 592-597 betlar.

INNOVATION
IQTISODIYOT
ILMIY-AMALIY ELEKTRON
JURNAL

ISSN: 3030-315X

t.me/kstu_uz

Qarshi shahri,
Mustaqillik ko'chasi 225

www.kstu.uz
www.ojs.kstu.uz